

Голові разової
спеціалізованої вченої ради
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
професору Віталію СОЛОВИХУ
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022

ВІДГУК

офіційного опонента, доцента кафедри управління у сфері цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, доктора наук з державного управління, доцента Хмирова Ігоря Михайловича на дисертацію Ключка Івана Андрійовича «Управління ризиками в органах публічної влади як чинник регіонального розвитку» на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

Обґрунтування вибору теми дослідження.

Актуальність теми дисертаційного дослідження обумовлена зростанням частоти, масштабу та взаємної залежності ризиків, з якими стикаються органи публічної влади в процесі забезпечення регіонального розвитку. Традиційна модель публічного управління, орієнтована на дотримання встановлених процедур та реагування на проблеми постфактум, дедалі частіше виявляється неспроможною забезпечити випереджувальне управління в умовах високої волатильності зовнішнього середовища.

В Україні актуальність дослідження значно посилюється через реформу децентралізації, яка розширила повноваження і ресурси органів місцевого самоврядування, а також через збройну агресію російської федерації, яка породила безпрецедентні за масштабом ризики – від безпосередніх загроз

безпеці до ризиків неефективного використання ресурсів міжнародної допомоги на цілі відновлення. Курс України на євроінтеграцію додатково посилює вимоги до інституціоналізації систем управління ризиками відповідно до стандартів ЄС.

Потреба у розробці цілісної моделі управління ризиками, що поєднує стратегічний, організаційний, процесний, інформаційний та культурний виміри, а також методології її інтеграції у стратегічне планування регіонального розвитку, робить дане дослідження вкрай актуальним як з теоретичної, так і з практичної точки зору.

Загальна характеристика дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота включає анотацію, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додаток. Загальний обсяг дисертації становить 242 сторінки.

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми; визначено зв'язок роботи з науковими програмами та планами; сформульовано мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження; охарактеризовано методологічну базу та методи дослідження; викладено наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів; подано відомості про апробацію роботи та публікації автора; описано структуру й обсяг дисертації.

У першому розділі «Теоретичні засади управління ризиками в системі публічного управління» здобувач розкрив зміст і особливості управління ризиками в публічному секторі, дослідив ризик-орієнтоване управління як чинник регіонального розвитку та систематизував основні моделі й підходи управління ризиками в органах публічної влади.

У другому розділі «Аналіз стану управління ризиками в органах публічної влади України та зарубіжний досвід» проведено аналіз нормативно-правового та інституційного забезпечення управління ризиками в Україні, узагальнено зарубіжний досвід інституціоналізації систем управління ризиками та досліджено практики управління ризиками на регіональному рівні.

У третьому розділі «Удосконалення управління ризиками в органах публічної влади для забезпечення регіонального розвитку» запропоновано концептуальну модель інтегрованої системи управління ризиками, обґрунтовано організаційно-управлінські механізми впровадження ризик-орієнтованого підходу, розроблено методологію інтеграції управління ризиками в стратегічне планування регіонального розвитку.

Висновки систематизують основні результати дослідження та містять узагальнення щодо шляхів розвитку системи управління ризиками в органах публічної влади в інтересах регіонального розвитку.

Зв'язок дисертації з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Тема дисертаційного дослідження пов'язана з науково-дослідною роботою «Публічне управління в умовах глобалізації» (0116U007246), що виконувалась кафедрою публічної політики навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. У межах цієї роботи здобувачем визначено теоретичні та практичні засади управління ризиками в органах публічної влади як чинника регіонального розвитку.

Найвагоміші наукові результати, що містяться в дисертації.

Згідно з дисертацією наукова новизна представлена шістьма положеннями. Особливо заслуговують на увагу такі з них:

1) вперше розроблено концептуальну модель інтегрованої системи управління ризиками в органах публічної влади як чинника регіонального розвитку, яка інтегрує п'ять взаємопов'язаних компонентів – стратегічну рамку, організаційну інфраструктуру, процеси ідентифікації та оцінювання ризиків, механізми реагування і систему навчання та безперервного вдосконалення, – забезпечує вертикальну узгодженість між національним, регіональним та місцевим рівнями та передбачає диференційовану логіку застосування залежно від структурного контексту – стабільного розвитку, гібридних загроз, воєнного стану чи повоєнної відбудови;

2) удосконалено організаційно-управлінські механізми впровадження ризик-орієнтованого підходу в діяльність органів публічної влади за чотирма взаємозалежними напрямками – нормативно-правовим, організаційно-структурним, компетентнісним і технологічним, – з поетапною стратегією впровадження та спеціалізованими механізмами управління ризиками гібридних загроз для прифронтових регіонів;

3) удосконалено методологію інтеграції управління ризиками в стратегічне планування регіонального розвитку за трьома взаємодоповнюючими типами механізмів – організаційними, методологічними та інструментальними;

4) дістала подальшого розвитку теоретична концептуалізація ризик-орієнтованого управління як чинника регіонального розвитку на основі синтезу чотирьох теоретичних підходів – еволюційної економічної географії, концепції регіональної резилієнтності, теорії антикрихкості та концепції адаптивного управління – і виокремлення диференційованих профілів ризиків залежно від типу регіону;

5) дістала подальшого розвитку систематизація моделей і підходів управління ризиками в органах публічної влади на основі адаптації моделі зрілості ризик-менеджменту до специфіки публічного сектору України через виокремлення п'яти послідовних рівнів;

6) дістав подальшого розвитку аналіз стану управління ризиками в органах публічної влади України на основі ідентифікації п'яти системних прогалин нормативно-інституційного забезпечення та бар'єрів розвитку практик на регіональному рівні.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертації є достатньо обґрунтованими та базуються на ретельному аналізі теоретичних джерел і емпіричних даних. Об'єкт і предмет дослідження чітко співвідносяться з метою та завданнями роботи. Висновки логічно випливають із змісту

дослідження, відповідають поставленим завданням та адекватно відображені в тексті дисертації.

Наукова достовірність результатів забезпечена використанням комплексу взаємодоповнюючих методів дослідження, аналізом широкого кола наукових джерел, логічною побудовою дослідження та послідовним переходом від теоретичного обґрунтування до практичних рекомендацій. Методологічна база дослідження поєднує системний, інституційний, структурно-функціональний та компаративний підходи, що забезпечує комплексність аналізу та достовірність отриманих результатів.

Апробація дисертації та публікації.

Основні результати дисертаційного дослідження представлено в 6 наукових публікаціях, з яких 4 статті опубліковано у фахових виданнях України. Результати роботи обговорювались на засіданнях кафедри публічної політики та на міжнародних наукових конференціях у Відні та Харкові.

Оформлення дисертації.

Дисертація оформлена відповідно до вимог наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації». Структура роботи логічна, текст викладено чітко та послідовно.

Практичне значення результатів дисертаційного дослідження.

Результати дослідження мають значну практичну цінність для Міністерства розвитку громад та територій України та інших органів державної виконавчої влади при формуванні нормативної бази управління ризиками; обласних державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування при розбудові власних систем управління ризиками та інтеграції їх у стратегічне планування; закладів вищої освіти при підготовці фахівців з публічного управління. Розроблена концептуальна модель та організаційно-управлінські механізми можуть бути використані для підвищення ефективності управлінських процесів та зниження вразливості регіонів до системних ризиків, зокрема в умовах повоєнного відновлення.

Дотримання академічної доброчесності.

Аналіз дисертаційної роботи та наукових публікацій здобувача засвідчує дотримання принципів академічної доброчесності. Текст дисертації є оригінальним, виконаний самостійно, належним чином оформлені посилання на використані джерела.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

1. У підрозділі 1.2 запропонована диференціація профілів ризиків за чотирма типами регіонів, зокрема прифронтовим, ґрунтується переважно на загальній категорії «гібридних загроз», проте не деталізує взаємодію з наявною системою цивільного захисту, зокрема з обласними комісіями з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій, які вже виконують частину функцій ідентифікації та реагування на відповідні ризики на регіональному рівні.

2. Розроблена в підрозділі 1.3 п'ятирівнева модель зрілості управління ризиками описує послідовне просування регіону від початкового рівня до рівня оптимізації, проте не розглядає сценарій регресу – ситуації, коли масштабна кризова подія (наприклад, значні кадрові втрати чи руйнування інфраструктури) призводить до тимчасового повернення регіону на нижчий рівень зрілості. Управлінські імплікації такого регресу та шляхи прискореного повернення до попереднього рівня в роботі не висвітлено.

3. У підрозділі 2.3, аналізуючи практики управління ризиками на регіональному рівні, автор констатує переважно реактивний характер наявних підходів та відсутність профільних підрозділів, однак не розглядає можливість використання вже наявної інституційної інфраструктури цивільного захисту – зокрема обласних комісій з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій – як стартової платформи для розбудови ризик-менеджменту, що могло б суттєво пришвидшити впровадження запропонованої моделі порівняно зі створенням цілком нових структур.

4. Компетентнісний напрям організаційно-управлінських механізмів, обґрунтований у підрозділі 3.2, не враховує наявну систему обов'язкового

навчання посадових осіб з питань цивільного захисту, передбачену чинним законодавством. Інтеграція нового навчального компонента з управління ризиками в уже наявну систему підготовки видається доцільнішою, ніж розбудова паралельної навчальної інфраструктури.

Однак зазначені зауваження не применшують наукової цінності проведеного дослідження та обґрунтованості отриманих результатів, а мають характер дискусійних моментів для подальшого розвитку даної проблематики.

Загальні висновки.

Дисертація Ключка Івана Андрійовича «Управління ризиками в органах публічної влади як чинник регіонального розвитку» є завершеним науковим дослідженням, що характеризується науковою новизною та практичною значущістю. Дисертація за актуальністю, змістовністю, повнотою викладу результатів у публікаціях, оформленням повністю відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44) та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40.

Підсумовуючи вищесказане, вважаю, що Ключко Іван Андрійович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент,
доктор наук з державного управління,
доцент, доцент кафедри управління у
сфері цивільного захисту навчально-
наукового інституту цивільного
захисту Національного університету
цивільного захисту України

Ігор ХМИРОВ

ХМИРОВ ІГОР МИХАЙЛОВИЧ

Результат перевірки підпису	Підпис вірний
П.І.Б.	ХМИРОВ ІГОР МИХАЙЛОВИЧ
РНОКПП	3010214418
Організація (установа)	ФІЗИЧНА ОСОБА
Код ЄДРПОУ	
Посада	
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для даних від Надавача)	21:01:02 29.07.2026
Сертифікат виданий	КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"
Серійний номер	5E984D526F82F38F04000000C2BC960191A0EC06
Тип носія особистого ключа	Захищений
Алгоритм підпису	dstu4145
Тип підпису	Кваліфікований
Формат підпису	CAdES-T
Сертифікат	Кваліфікований

Голові разової спеціалізованої вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна професору Віталію Соловиху, майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

ВІДГУК

офіційного опонента, професора кафедри економіки та публічного управління факультету програмної інженерії та бізнесу Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут», доктора наук з державного управління, професора, Заслуженого діяча науки і техніки України Дегтяра Андрія Олеговича на дисертацію Ключка Івана Андрійовича «Управління ризиками в органах публічної влади як чинник регіонального розвитку» на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

Обґрунтування вибору теми дослідження.

В умовах наростаючої глобальної невизначеності, технологічних трансформацій та безпрецедентних викликів, спричинених повномасштабною збройною агресією росії проти України, здатність органів публічної влади ефективно управляти ризиками стає визначальним чинником забезпечення регіонального розвитку. Традиційна модель публічного управління, орієнтована переважно на дотримання встановлених процедур і реагування на проблеми після їх виникнення, виявляється принципово недостатньою в умовах, коли зовнішнє середовище характеризується високою волатильністю, складністю взаємозалежностей і постійною появою нових типів загроз.

Особливу актуальність ця проблематика набуває в контексті децентралізаційної реформи, яка суттєво розширила повноваження та ресурси органів місцевого самоврядування, поставивши перед ними якісно нові вимоги до управлінських спроможностей. Водночас децентралізація не гарантує автоматично кращого управління ризиками: для цього необхідна цілеспрямована розбудова відповідних інституційних механізмів, компетенцій та культури.

Особливої гостроти проблема набуває в контексті завдань повоєнного відновлення, яке потребуватиме ефективного освоєння безпрецедентних обсягів міжнародної технічної та фінансової допомоги, що вимагає якісно нового рівня

управління ризиками – від ризиків неефективного використання ресурсів і корупції до ризиків нереалістичного планування та недостатньої координації між ініціативами відновлення.

Крім того, актуальність теми посилюється вимогами євроінтеграційного курсу України: стандарти ЄС у сфері публічного управління передбачають обов'язкову інтеграцію ризик-менеджменту в системи внутрішнього фінансового контролю та стратегічного планування, що робить розбудову систем управління ризиками не лише управлінською необхідністю, а й нормативною вимогою.

Зазначене свідчить, що проблеми, на розв'язання яких спрямована дисертація І.А. Ключка, є складовою комплексної проблеми забезпечення ефективного управління регіональним розвитком в умовах глобальної невизначеності та системних суспільних трансформацій.

Загальна характеристика дисертаційної роботи.

Дисертаційне дослідження І.А. Ключка присвячене актуальній проблемі управління ризиками в органах публічної влади як чинника регіонального розвитку. Робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У вступі автор обґрунтовує актуальність обраної теми, формулює мету та завдання дослідження, визначає його об'єкт, предмет та методологічну основу. Також у вступі розкривається наукова новизна отриманих результатів, їх теоретичне та практичне значення.

Перший розділ роботи має теоретико-методологічний характер. У ньому автор досліджує зміст і особливості управління ризиками в системі публічного управління, розкриває ризик-орієнтоване управління як чинник регіонального розвитку та систематизує основні моделі й підходи управління ризиками в органах публічної влади.

Другий розділ має аналітико-дослідницький характер. У ньому здійснюється аналіз нормативно-правового та інституційного забезпечення управління ризиками в органах публічної влади України, узагальнюється зарубіжний досвід інституціоналізації систем управління ризиками. Важливе місце в розділі займає аналіз практик управління ризиками на регіональному рівні.

Третій розділ має проектно-рекомендаційний характер. У ньому автор пропонує концептуальну модель інтегрованої системи управління ризиками в органах публічної влади, обґрунтовує організаційно-управлінські механізми впровадження ризик-орієнтованого підходу, розробляє методологію інтеграції

управління ризиками в стратегічне планування регіонального розвитку.

У висновках узагальнено основні результати дослідження та сформульовано ключові рекомендації щодо розвитку системи управління ризиками в органах публічної влади як чинника регіонального розвитку України.

Робота базується на широкій джерельній базі обсягом 299 найменувань, у тому числі 147 іноземною мовою, що свідчить про ґрунтовне опрацювання автором як вітчизняних, так і зарубіжних напрацювань з досліджуваної проблематики.

Зв'язок дисертації з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Дисертаційне дослідження виконано в рамках науково-дослідної роботи кафедри публічної політики навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна за темою «Публічне управління в умовах глобалізації» (державний реєстраційний номер 0116U007246). Внесок здобувача полягає у визначенні теоретичних та практичних засад управління ризиками в органах публічної влади як чинника регіонального розвитку в умовах децентралізації та воєнного стану. Це дозволило розширити теоретичне розуміння процесів управління ризиками та запропонувати практичні рекомендації щодо їх вдосконалення.

Найвагоміші наукові результати, що містяться в дисертації.

До найвагоміших результатів, що містяться в дисертації, належать такі:

уперше розроблено концептуальну модель інтегрованої системи управління ризиками в органах публічної влади як чинника регіонального розвитку, яка, на відміну від наявних у науці публічного управління моделей ризик-менеджменту, що адаптують стандарти приватного сектору (ISO 31000, COSO ERM) до публічного без урахування специфіки регіонального розвитку як об'єкта впливу та без вбудованого механізму міжрівневої координації, інтегрує п'ять взаємопов'язаних компонентів – стратегічну рамку управління ризиками, організаційну інфраструктуру, процеси ідентифікації та оцінювання ризиків, механізми реагування і систему навчання та безперервного вдосконалення; забезпечує вертикальну узгодженість між національним, регіональним та місцевим рівнями управління ризиками; містить диференційовану логіку застосування до умов стабільного розвитку, гібридних загроз, воєнного стану та повоєнної відбудови як окремих структурних контекстів;

удосконалено:

організаційно-управлінські механізми впровадження ризик-орієнтованого

підходу в діяльність органів публічної влади, які структурують комплекс механізмів за чотирма взаємозалежними напрямками (нормативно-правовим, організаційно-структурним, компетентнісним і технологічним) із поетапною стратегією впровадження від пілотних ініціатив до системного масштабування та виокремленням спеціалізованих механізмів управління ризиками гібридних загроз для прифронтових регіонів;

методологію інтеграції управління ризиками в стратегічне планування регіонального розвитку, яка структурує механізми інтеграції за трьома взаємодоповнюючими типами – організаційними, методологічними та інструментальними – і поширює їх застосування на всі фази стратегічного циклу;

дістали подальшого розвитку:

теоретична концептуалізація ризик-орієнтованого управління як чинника регіонального розвитку – шляхом обґрунтування синтезу чотирьох теоретичних підходів (еволюційної економічної географії, концепції регіональної резилієнтності, теорії антикрихкості та концепції адаптивного управління) і виокремлення диференційованих профілів ризиків залежно від типу регіону;

систематизація моделей і підходів управління ризиками в органах публічної влади – шляхом адаптації моделей зрілості ризик-менеджменту до специфіки публічного сектору України через виокремлення п'яти послідовних рівнів із практичними орієнтирами просування між ними;

аналіз стану управління ризиками в органах публічної влади України – шляхом ідентифікації п'яти системних прогалин нормативно-інституційного забезпечення та виявлення сукупності культурно-інституційних, ресурсних і нормативних бар'єрів для розвитку практик на регіональному рівні.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Основні наукові положення, висновки та рекомендації, які сформульовані в дисертації, є науково обґрунтованими і базуються на достовірному матеріалі. Об'єкт і предмет дослідження, визначені автором, узгоджуються з метою і завданнями дисертаційного дослідження. Висновки впливають зі змісту роботи, відповідають поставленим завданням, адекватно відтворюються в тексті дисертації, корелюють з результатами, що складають наукову новизну.

Наукові положення, висновки та рекомендації базуються на використанні фундаментальних положень теорії публічного управління, регіональної науки, теорії ризик-менеджменту, концепції регіональної резилієнтності та теорії антикрихкості. Під час дослідження автором реалізовано комплексний підхід, що базується на загальнонаукових і спеціальних методах дослідження, зокрема:

абстрагуванні, узагальненні, порівнянні, системному аналізі, інституційному аналізі, структурно-функціональному підході, компаративному аналізі, типологізації, моделюванні, методах прогнозування та сценарного аналізу.

Наукова обґрунтованість і достовірність результатів роботи підтверджена також позитивними результатами їх апробації, які знайшли своє відображення в публікаціях у наукових фахових виданнях та матеріалах науково-комунікативних заходів.

Апробація дисертації та публікації.

Основні результати дисертаційного дослідження обговорювались на засіданнях кафедри публічної політики, а також на міжнародних наукових конференціях у Відні та Харкові. Результати дисертаційного дослідження викладено у 6 публікаціях, з них 4 статті – у наукових фахових виданнях.

Оформлення дисертації.

Оформлення дисертації повністю відповідає вимогам, які визначено у наказі Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Практичне значення результатів дисертаційного дослідження.

Практична цінність дисертаційної роботи І.А. Ключка полягає у розробці конкретних пропозицій та рекомендацій, спрямованих на розбудову ефективної системи управління ризиками в органах публічної влади України.

Запропонована автором концептуальна модель інтегрованої системи управління ризиками може бути використана органами державної влади та місцевого самоврядування при розробці власних систем управління ризиками, формуванні відповідної нормативної бази та організаційної інфраструктури.

Розроблені організаційно-управлінські механізми та методологія інтеграції управління ризиками в стратегічне планування можуть бути застосовані для підвищення ефективності управлінських процесів, зокрема в умовах підготовки та реалізації програм повоєнного відновлення регіонів.

Результати дослідження можуть бути корисними для Міністерства розвитку громад та територій України, обласних державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування при розробці стратегій регіонального розвитку та програм управління ризиками гібридних загроз.

Матеріали дисертації також можуть бути використані в освітньому процесі при викладанні дисциплін з публічного управління, регіонального розвитку та управління ризиками у закладах вищої освіти.

Дотримання академічної доброчесності.

При аналізі дисертаційної роботи, наукових праць здобувача встановлено, що текст дисертації не містить запозичень, дисертаційна робота виконана самостійно і відповідає вимогам академічної доброчесності.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

1. У підрозділі 1.1 теорія антикрихкості Талеба введена як один із чотирьох теоретичних підходів до розуміння управління ризиками, однак у подальшому викладі, зокрема при розробці концептуальної моделі в підрозділі 3.1, не деталізовано, яким чином компоненти моделі операціоналізують саме антикрихкість – тобто здатність системи не просто відновлюватися до вихідного стану після впливу стресового чинника (що відповідає логіці резилієнтності), а посилюватися та вдосконалюватися завдяки цьому впливу.

2. У підрозділі 2.2 польська модель поетапного пілотного впровадження визначена як «найбільш релевантна для умов трансформації в Україні». Водночас автор не розглядає відмінність вихідних умов: польська реформа здійснювалася в контексті послідовного процесу набуття членства в ЄС за відсутності активної фази збройного конфлікту, тоді як українські реалії характеризуються одночасним поєднанням воєнного стану, обмежених бюджетних ресурсів та кадрового дефіциту. Це ставить питання про те, які саме елементи польського досвіду залишаються придатними для прямого перенесення, а які потребують суттєвої адаптації.

3. Розроблена в підрозділі 3.1 адаптація моделі «трьох ліній захисту» для органів публічної влади передбачає функціональне розмежування між підрозділами, що безпосередньо управляють ризиками (перша лінія), та підрозділом чи посадовою особою, відповідальними за методологічну підтримку і моніторинг (друга лінія). Проте в роботі не розглянуто специфічну для української публічної служби проблему – обмежені можливості другої лінії захисту впливати на перші лінії в умовах, коли керівники структурних підрозділів мають самостійний статус розпорядників бюджетних коштів і не підпорядковані напряму підрозділу з управління ризиками.

4. Пропозиція автора щодо розширення функціоналу платформи DREAM модулем управління ризиками, викладена в підрозділі 3.3, є цінною ініціативою з огляду на прозорість процесів відновлення. Водночас не розглянуто питання розмежування доступу до даних: якщо інформація про хід реалізації проєктів на платформі DREAM є публічною за задумом, то окремі категорії ризикової інформації – зокрема щодо вразливостей безпекового характеру чи індикаторів корупційних ризиків – потребують обмеженого доступу, що ставить питання про

архітектуру розмежування прав доступу в межах єдиної платформи.

Проте, наведені зауваження не змінюють загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи, її завершеності та наукової вартості. Новизна та практична цінність досягнутих результатів залишаються значущими і не зменшуються через означені дискусійні питання.

Загальні висновки.

Дисертаційна робота Ключка Івана Андрійовича «Управління ризиками в органах публічної влади як чинник регіонального розвитку» є завершеним науковим дослідженням, що має наукову новизну і практичну значущість. Дана дисертаційна робота за актуальністю, змістом та повнотою викладу її результатів у наукових публікаціях, обсягом і оформленням цілком відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44) та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Виходячи з цього, вважаю, що Ключко Іван Андрійович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент –

професор кафедри економіки та публічного управління факультету програмної інженерії та бізнесу Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» доктор наук з державного управління, професор, Заслужений діяч науки і техніки України

А.О. Дегтяр

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 18:33:29 29.07.2026

Назва файлу з підписом: Відгук_опонента_Дегтяр_А_О_Клочко.pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 146.5 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Відгук_опонента_Дегтяр_А_О_Клочко.pdf
Розмір файлу без підпису: 150.8 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: ДЄГТЯР АНДРІЙ ОЛЕГОВИЧ

П.І.Б.: ДЄГТЯР АНДРІЙ ОЛЕГОВИЧ

Країна: Україна

РНОКПП: 2085501131

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 18:33:27 29.07.2026

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000C5C268010B85A907

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2026.07.08 13:00

Голові разової
спеціалізованої вченої ради
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
професору Віталію СОЛОВИХУ
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, доцента кафедри права, національної безпеки та європейської інтеграції Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кандидата наук з державного управління Кулініча Олега Васильовича на дисертаційну роботу Клочка Івана Андрійовича «Управління ризиками в органах публічної влади як чинник регіонального розвитку», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

Обґрунтування вибору теми дослідження.

В умовах наростання глобальних та регіональних криз – збройних конфліктів, пандемій, кліматичних катастроф – здатність органів публічної влади ефективно управляти ризиками стає визначальним чинником забезпечення регіонального розвитку. Традиційна модель публічного управління, орієнтована переважно на дотримання встановлених процедур і реагування на проблеми після їх виникнення, виявляється принципово недостатньою в умовах зростаючої невизначеності та складності зовнішнього середовища.

Для України, що переживає повномасштабне збройне вторгнення, ця проблематика набуває особливої гостроти: органи публічної влади регіонального рівня стикаються з безпрецедентними за масштабом ризиками, від безпосередніх безпекових загроз до ризиків неефективного використання ресурсів міжнародної допомоги на цілі відновлення. Водночас курс України на євроінтеграцію ставить додаткові вимоги до інституціоналізації систем управління ризиками відповідно до стандартів ЄС.

Актуальність теми посилюється також відсутністю в Україні цілісної нормативно-правової бази управління ризиками в публічному секторі та системних управлінських підходів до розвитку відповідних інституційних спроможностей в умовах одночасних трансформаційних процесів – реформи децентралізації, системної кризи та євроінтеграційного поступу.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження виконано в рамках науково-дослідної роботи кафедри публічної політики навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна за темою «Публічне управління в умовах глобалізації» (номер державної реєстрації 0116U007246). У межах вказаної НДР здобувачем визначено теоретичні та практичні засади управління ризиками в органах публічної влади як чинника регіонального розвитку.

Характеристика основних положень роботи

Дисертаційна робота складається з анотацій (українською та англійською мовами), вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатка. Загальний обсяг дисертації становить 242 сторінки, список використаних джерел налічує 299 найменувань, у тому числі 147 іноземною мовою. Структура дисертації І.А. Ключка та виклад змісту є логічними та послідовними.

У вступі обґрунтовано вибір теми дослідження, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, використані методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів дисертації.

У першому розділі «Теоретичні засади управління ризиками в системі публічного управління» досліджено зміст і особливості управління ризиками в публічному секторі, розкрито ризик-орієнтоване управління як чинник регіонального розвитку та систематизовано основні моделі й підходи управління ризиками в органах публічної влади. Автором здійснено ґрунтовний аналіз міжнародних стандартів ISO 31000 та COSO ERM і адаптовано модель зрілості ризик-менеджменту до специфіки публічного сектору.

У другому розділі «Аналіз стану управління ризиками в органах публічної влади України та зарубіжний досвід» проаналізовано нормативно-правове та інституційне забезпечення управління ризиками в Україні, узагальнено зарубіжний досвід десяти країн. Автором здійснено порівняльний аналіз практик США, Сингапуру, Польщі, Естонії та Чилі та виявлено п'ять системних прогалин вітчизняного нормативного забезпечення.

У третьому розділі «Удосконалення управління ризиками в органах публічної влади для забезпечення регіонального розвитку» визначено концептуальну модель інтегрованої системи управління ризиками, запропоновано організаційно-управлінські механізми впровадження ризик-орієнтованого підходу, обґрунтовано методологію інтеграції управління ризиками в стратегічне планування. Особливої уваги заслуговує розроблена автором модель, що структурується через п'ять взаємопов'язаних компонентів.

Найважливіші наукові результати, що містяться в дисертації.

Серед найбільш значущих наукових результатів, що мають наукову новизну, можна виділити такі:

вперше розроблено концептуальну модель інтегрованої системи управління ризиками в органах публічної влади як чинника регіонального розвитку, яка інтегрує п'ять взаємопов'язаних компонентів – стратегічну рамку, організаційну інфраструктуру, процеси ідентифікації та оцінювання ризиків, механізми реагування і систему навчання та безперервного вдосконалення, – забезпечує вертикальну узгодженість між національним, регіональним та місцевим рівнями та передбачає диференційовану логіку застосування залежно від структурного контексту;

удосконалено:

організаційно-управлінські механізми впровадження ризик-орієнтованого підходу в діяльність органів публічної влади за чотирма взаємозалежними напрямками – нормативно-правовим, організаційно-структурним, компетентнісним і технологічним;

методологію інтеграції управління ризиками в стратегічне планування регіонального розвитку за трьома взаємодоповнюючими типами механізмів – організаційними, методологічними та інструментальними;

дістали подальшого розвитку:

теоретична концептуалізація ризик-орієнтованого управління як чинника регіонального розвитку через синтез чотирьох теоретичних підходів – еволюційної економічної географії, концепції регіональної резилієнтності, теорії антикрихкості та концепції адаптивного управління;

систематизація моделей і підходів управління ризиками в органах публічної влади через адаптацію моделі зрілості ризик-менеджменту до специфіки публічного сектору України;

аналіз стану управління ризиками в органах публічної влади України через ідентифікацію п'яти системних прогалин нормативно-інституційного забезпечення.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Аналіз анотацій, тексту дисертації та змісту публікацій І.А. Клочка дає змогу зробити висновок про наукову обґрунтованість та достовірність результатів, отриманих у результаті проведеного дослідження. Усі наукові положення, висновки та рекомендації належним чином обґрунтовані та підкріплені теоретичними положеннями. Вони відповідають меті та завданням дисертаційної роботи, що забезпечується адекватністю обраних для дослідження методів.

Основні положення та ідеї дисертаційної роботи апробовано на науково-комунікативних заходах. Результати дисертаційної роботи висвітлено у 6 публікаціях, у тому числі 4 статтях у наукових фахових виданнях України.

Практична значущість одержаних результатів.

Практична значущість результатів дисертаційного дослідження полягає у тому, що розроблені дисертантом теоретичні положення разом становлять методичну основу конкретних пропозицій для впровадження у публічно-управлінську практику. Науково обґрунтовані рекомендації можуть бути використані: Міністерством розвитку громад та територій України та іншими органами державної виконавчої влади – при формуванні нормативної бази управління ризиками; обласними державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування – при розбудові власних систем управління ризиками; закладами вищої освіти – при підготовці фахівців у галузі публічного управління та адміністрування.

Особливої актуальності результати дослідження набувають в контексті одночасних трансформаційних процесів, які переживає Україна, – реформи децентралізації, системної кризи, породженої збройним конфліктом, та євроінтеграційного поступу. Запропоновані автором модель управління ризиками та організаційно-управлінські механізми можуть стати концептуальною основою для розбудови стійкої до криз системи публічного управління регіональним розвитком.

Дотримання академічної доброчесності.

За результатами аналізу дисертаційної роботи та публікацій автора порушення академічної доброчесності не виявлено. Елементи фальсифікації чи фабрикації тексту в роботі відсутні.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

1. Розроблена концептуальна модель та організаційно-управлінські механізми зосереджені на процесній стороні управління ризиками, проте в роботі не порушено питання юридичної відповідальності посадових осіб у ситуації, коли негативний наслідок настав попри належне дотримання встановлених процедур управління ризиками. Відсутність такого розмежування може стримувати практичне впровадження моделі, оскільки посадові особи, побоюючись відповідальності за саме рішення, а не за порушення процедури його прийняття, можуть уникати активного застосування запропонованих механізмів.

2. Пропонований у дисертації проєкт закону «Про управління ризиками в публічному секторі» та розроблена концептуальна модель безпосередньо не співвіднесені з процесом гармонізації законодавства України з правом Європейського Союзу у сфері внутрішнього контролю та управління ризиками в

публічному секторі, що є одним із зобов'язань у межах євроінтеграційного курсу. Це питання набуває практичного значення з огляду на потребу забезпечити сумісність національної моделі з очікуваними вимогами асquis ЄС ще на етапі її розробки, а не після ухвалення відповідного закону.

Що стосується висловлених зауважень, то вони мають дискусійний характер і не знижують загальної високої оцінки дисертаційного дослідження.

Загальні висновки.

Рецензована дисертація Клочка Івана Андрійовича є завершеною науково-дослідною роботою, має наукову новизну і практичну значущість. Зміст повністю відображає основні наукові положення дисертації. Дисертація оформлена відповідно до чинних вимог, написана науковим стилем і грамотною українською мовою. Стиль викладу матеріалу науковий, логічний, виважений та зрозумілий.

У цілому дисертаційна робота Клочка Івана Андрійовича «Управління ризиками в органах публічної влади як чинник регіонального розвитку» за актуальністю, змістом та повнотою викладу її результатів у публікаціях здобувача, обсягом і якістю оформлення відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Вважаю, що Клочко Іван Андрійович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний рецензент, кандидат наук з
державного управління, доцент
кафедри права, національної безпеки
та європейської інтеграції
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

Олег КУЛІНІЧ

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 02:47:57 30.07.2026

Назва файлу з підписом: Рецензія_Кулініч_О_В__Клочко.pdf
Розмір файлу з підписом: 161.0 КБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: Рецензія_Кулініч_О_В__Клочко.pdf
Розмір файлу без підпису: 126.6 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: Кулініч Олег Васильович
П.І.Б.: Кулініч Олег Васильович
Країна: Україна
РНОКПП: 2471200950
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 02:47:49 30.07.2026
Сертифікат виданий: "Дія". Кваліфікований надавач електронних довірчих послуг
Серійний номер: 514B5C86A1E5DA1104000000756A1F0027B16D05
Тип носія особистого ключа: ЗНКІ криптомодуль ІІТ Гряда-301
Алгоритм підпису: ДСТУ 4145
Тип підпису: Кваліфікований
Тип контейнера: Підписаний PDF-файл (PAdES)
Формат підпису: З повними даними для перевірки (PAdES-B-LT)
Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2026.07.08 13:00

Голові разової
спеціалізованої вченої ради
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
професору Віталію Соловиху
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

Рецензія

офіційного рецензента, доцента кафедри публічної політики ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кандидата наук з державного управління, доцента Соболя Романа Георгійовича на дисертаційну роботу Ключка Івана Андрійовича «Управління ризиками в органах публічної влади як чинник регіонального розвитку», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

1. Обґрунтування вибору теми дослідження.

Глобальні трансформації та наростаюча невизначеність початку ХХІ століття вимагають пошуку нових підходів до публічного управління регіональним розвитком в умовах зростання частоти та масштабу ризиків – збройних конфліктів, пандемій, кліматичних катастроф. Традиційна модель публічного управління, орієнтована на дотримання встановлених процедур і реагування на проблеми постфактум, дедалі частіше виявляється неспроможною забезпечити випереджувальне управління в умовах високої волатильності зовнішнього середовища, тоді як здатність органів публічної влади ефективно управляти ризиками набуває значення самостійного чинника регіонального розвитку.

Військова агресія російської федерації проти України лише загострила потребу в ефективних системах управління ризиками. Органи публічної влади регіонального рівня стикаються з безпрецедентними за масштабом ризиками – від безпосередніх безпекових загроз до ризиків неефективного використання ресурсів міжнародної допомоги на цілі відновлення, – тоді як наявні управлінські підходи здебільшого залишаються реактивними та фрагментованими.

Таким чином, дисертаційне дослідження І.А. Ключка присвячене надзвичайно актуальній проблематиці, що має вагоме теоретичне і практичне значення.

2. Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому і оформлення.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

У першому розділі «Теоретичні засади управління ризиками в системі публічного управління» автор досліджує зміст і особливості управління ризиками в публічному секторі, обґрунтовує ризик-орієнтоване управління як чинник регіонального розвитку та систематизує основні моделі й підходи управління ризиками. Заслуговує на увагу проведений автором аналіз міжнародних стандартів ISO 31000 та COSO ERM і адаптація п'ятирівневої моделі зрілості ризик-менеджменту до специфіки публічного сектору.

У другому розділі «Аналіз стану управління ризиками в органах публічної влади України та зарубіжний досвід» проаналізовано нормативно-правове та інституційне забезпечення управління ризиками в Україні, узагальнено зарубіжний досвід десяти країн. Важливим здобутком автора є виявлення п'яти системних прогалин вітчизняного нормативного забезпечення та обґрунтування проєкту закону «Про управління ризиками в публічному секторі».

У третьому розділі «Удосконалення управління ризиками в органах публічної влади для забезпечення регіонального розвитку» дисертант

пропонує концептуальну модель інтегрованої системи управління ризиками, обґрунтовує організаційно-управлінські механізми впровадження ризик-орієнтованого підходу та формує методологію інтеграції управління ризиками в стратегічне планування. Особливої уваги заслуговує розроблена автором модель, яка структурується через п'ять взаємопов'язаних компонентів.

Дисертація є завершеною науковою працею, а її оформлення відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

3. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження є складовою частиною науково-дослідних робіт, що виконувалися в Навчально-науковому інституті (ННІ) «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Зокрема, у науково-дослідній роботі «Публічне управління в умовах глобалізації» (0116U007246), що виконувалась кафедрою публічної політики ННІ «Інститут державного управління», автором визначено теоретичні та практичні засади управління ризиками в органах публічної влади як чинника регіонального розвитку.

4. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертаційній роботі, характеризуються високим ступенем обґрунтованості та достовірності, що забезпечується: ґрунтовним аналізом широкого кола наукових джерел (299 найменувань); коректним застосуванням комплексу загальнонаукових та спеціальних методів дослідження; логічною структурою

дослідження, що забезпечує послідовний перехід від теоретичних засад до практичних рекомендацій; апробацією результатів дослідження на наукових конференціях; публікацією основних результатів у наукових фахових виданнях.

5. Основні наукові результати, одержані автором, та їх новизна.

Найбільш вагомими результатами дисертаційного дослідження, що характеризуються науковою новизною, є:

уперше:

розроблено концептуальну модель інтегрованої системи управління ризиками в органах публічної влади як чинника регіонального розвитку, яка інтегрує п'ять взаємопов'язаних компонентів – стратегічну рамку, організаційну інфраструктуру, процеси ідентифікації та оцінювання ризиків, механізми реагування і систему навчання та безперервного вдосконалення – та забезпечує вертикальну узгодженість між національним, регіональним та місцевим рівнями управління ризиками.

удосконалено:

організаційно-управлінські механізми впровадження ризик-орієнтованого підходу в діяльність органів публічної влади за чотирма взаємозалежними напрямками – нормативно-правовим, організаційно-структурним, компетентнісним і технологічним;

методологію інтеграції управління ризиками в стратегічне планування регіонального розвитку за трьома взаємодоповнюючими типами механізмів – організаційними, методологічними та інструментальними.

дістали подальшого розвитку:

теоретична концептуалізація ризик-орієнтованого управління як чинника регіонального розвитку через синтез чотирьох теоретичних підходів – еволюційної економічної географії, концепції регіональної резилієнтності, теорії антикрихкості та концепції адаптивного управління;

систематизація моделей і підходів управління ризиками в органах

публічної влади через адаптацію моделі зрілості ризик-менеджменту до специфіки публічного сектору України;

аналіз стану управління ризиками в органах публічної влади України через ідентифікацію п'яти системних прогалин нормативно-інституційного забезпечення.

6. Практичне значення одержаних результатів.

Цінність наукових результатів роботи полягає у тому, що розроблені дисертантом теоретичні положення разом становлять методичну основу конкретних пропозицій для впровадження у публічно-управлінську практику. Науково обґрунтовані рекомендації можуть бути використані: Міністерством розвитку громад та територій України та іншими органами державної виконавчої влади – при формуванні нормативної бази управління ризиками; обласними державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування – при розбудові власних систем управління ризиками; закладами вищої освіти – при підготовці фахівців у галузі публічного управління та адміністрування.

7. Дотримання академічної доброчесності.

За результатами аналізу дисертаційної роботи та публікацій автора порушення академічної доброчесності не виявлено. Елементи фальсифікації чи фабрикації тексту в роботі відсутні.

8. Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження, вважаю доцільним сформулювати деякі дискусійні моменти та зауваження:

1. Розроблена в підрозділі 3.1 модель включає культуру управління ризиками як один із п'яти компонентів, поряд із більш структурними та обчислюваними елементами – організаційною інфраструктурою, процесами. Однак, на відміну від інших компонентів, для яких запропоновано конкретні

індикатори прогресу, культурний компонент залишається описаним переважно якісно, без чітких орієнтирів того, як саме відстежувати його розвиток у динаміці та відрізнити дійсну зміну управлінської культури від формального декларування відповідних цінностей.

2. Технологічний напрям організаційно-управлінських механізмів, обґрунтований у підрозділі 3.2, передбачає впровадження цифрових інструментів моніторингу та реєстрації ризиків, однак не враховує суттєвої різниці в цифровій та кадровій спроможності між великими обласними центрами та малими сільськими територіальними громадами. Без диференційованого підходу існує ризик, що технологічний компонент моделі буде доступним і функціональним переважно для більш ресурсно спроможних громад, поглиблюючи наявну нерівність між ними.

В цілому дисертація виконана на якісному науково-методологічному рівні, наведені зауваження переважно відображають багатоаспектність та комплексність предмета дослідження і в жодному разі не зменшують теоретичної та прикладної важливості дисертаційної роботи.

9. Загальні висновки щодо дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота Ключка Івана Андрійовича «Управління ризиками в органах публічної влади як чинник регіонального розвитку» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, що вирішує актуальне наукове завдання в галузі публічного управління та адміністрування.

Дисертація виконана на високому науково-теоретичному рівні, має наукову новизну та практичну значущість. За своїм змістом, структурою, обсягом та оформленням дисертація відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Виходячи з цього вважаю, що Клочко Іван Андрійович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний рецензент, кандидат наук з
державного управління, доцент, доцент
кафедри публічної політики
ННІ «Інститут державного управління»
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

Роман СОБОЛЬ

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 19:09:58 29.07.2026

Назва файлу з підписом: Рецензія_Соболь_Р_Г__Клочко.pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 116.4 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Рецензія_Соболь_Р_Г__Клочко.pdf
Розмір файлу без підпису: 118.5 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: Соболь Роман Георгійович

П.І.Б.: Соболь Роман Георгійович

Країна: Україна

РНОКПП: 2822916773

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 19:09:08
29.07.2026

Сертифікат виданий: "Дія". Кваліфікований надавач електронних довірчих послуг

Серійний номер: 514B5C86A1E5DA110400000032E81A00A205B505

Тип носія особистого ключа: ЗНКІ криптомодуль ІІТ Гряда-301

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Кваліфікований

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2026.07.08 13:00